

LÆS MERE:

Om vækst og miljøbelastning:

- European Environmental Bureau (2019) "Decoupling Debunked: Evidence and Arguments Against Green Growth as a Sole Strategy for Sustainability".
- D'Alessandro, Simone et al. (2020) "Feasible alternatives to green growth". In Nature Sustainability (3).
- Hickel, Jason; Kallis, Giorgos. (2020). "Is green growth possible?" In New Political Economy (25:4).

Om modvækst:

- Jackson, Tim., (2017) "Prosperity Without Growth". 2. ed.
- Kallis, Giorgos et al. (2020) "The Case For Degrowth".
- NOAH Modvækst (2011) "Modvækst: Omstilling til Fremtiden".

HVAD ER MODVÆKST?

Modvækst, på engelsk "degrowth", er ideen om at nutidens fokus på at øge den økonomiske vækst mest muligt, har flere omkostninger end fordele, og derfor er et skadeligt mål for samfundsøkonomien. Modvækst er en dyb skepsis omkring at eksponentiel vækst, på globalt plan, er foreneligt med de planetære grænser. Modvækst er derfor også ønsket om at samfundsøkonomien styres efter andre målsætninger end økonomisk vækst, såsom velvære, medbestemmelse og bæredygtighed.

Ideen blev først udtalt af den franske politiske økonom, Andre Gorz (décroissance), og udspringer af 1970'ernes vækstkritik. Det mest kendte eksempel fra den tid er værket "Grænser for Vækst" udgivet i 1972 af den såkaldte "Rom klub" - en samling af verdens ledende videnskabsfolk på området. Efter at bevægelsen har ligget i dvale efter 1970'erne, er en international bevægelse opstået, og særligt de sidste 10 år er bevægelsen vokset betydeligt.

Dog er det stadig en niche, selv i miljøbevægelsen, og modvækst trives bedst i forskningens verden, hvor der bedrives vækstkritik, studeres alternativer, og bliver tænkt i hvordan vi kan overgå til en samfundsøkonomi, baseret på principperne fra modvækst. Forskningen har i høj grad sit videnskabelige udgangspunkt i økonomigrenen "økologisk økonomi", der ligeledes er skeptisk indstillet over for mange mainstreamøkonomers begejstring for vækst og markedets påståede effektivitet.

HVORFOR ER DET RELEVANT?

For at forstå den øgede tilslutning til modvækst de sidste ti år, bliver man nok også til at forstå den relativt brede konsensus omkring ideen "grøn vækst" blandt verdens regeringer og internationale organisationer, som eksisterer i dag. Fortalerne for grøn vækst påstår, at vi kan "afkoble" os presset på miljøet, samtidig med at vi har økonomisk vækst i samtlige af verdens økonomier.

Økonomisk vækst ses faktisk som et mål i sig selv under FN's verdensmål. Dog er der ingen empiriske studier, eller modelstudier, der understøtter denne idé, og den er, i vores og andres øjne, en ny udgave af den virkelighedsfjerne teknologioptimisme, der i årtier har taget farten ud af den grønne omstilling. Da eksponentiel økonomisk vækst hastigt øger behovet for flere ressourcer (3,5% årligt fører f.eks til en ottedobling på 60 år), og der ikke er evidens for at den tilstrækkelige afkobling kan lade sig gøre, argumenterer modvækst fortalere for at vi skal "skrue på alle knapper" - også den økonomiske vækst.

Der er uenighed om hvorvidt, det kræver nulvækst, minusvækst, eller hvorvidt det er nok at ændre styringsprincipperne for økonomien, således at økonomisk vækst ikke længere er et mål - den såkaldte agnostiske position. Hvilke politikker der skal implementeres i en "modvækstøkonomi", er også stadig et åbent spørgsmål, om end der findes flere bud, såsom en reducere af arbejdstiden, maksimumsindkomst og kvoter på ressourcer.